

TYÖLÄISET KAPITALISTEINA

Viimeisenä kuutena vuotena on Bethlehem Steel korporatsioonin 35,000 työläistä ostaneet yhtiön osakkeita yli 22,000,000 dollarin arvosta.

U. S. Steel korporatsioonin 83,079 työläistä osti osakkeen viime vuoden aikana. Tänä vuonna niitä tarjotaan työläisille 100,000 kappaletta 169 dollarin hinnalla.

Standard Oil of New Jersey on myynyt työläisilleen 1,309,116 osaketta.

General Motors korporatsioonin 15,177 työläistä talletti yhtiönsä 300 dollaria kukin v. 1924.

Firestone Tire and Rubber yhtiön työläisistä 90 prosenttia omistaa osakkeita.

Proctor and Gamble yhtiön jokainen työläinen on yhtiönsä osakkeen omistaja.

VIIIMEAIKAINEN teollisuuselämässä ilmenevä suunta osoittaa yleisenä pyrkimyksenä olevan työläisten kiinnittämisen pääoman kahleisiin entistä lujemmilla kahleilla.

National Industrial Conference Boardin selonteon mukaan v. 1928 oli Yhdysvalloissa 389 yhtiötä jotka ovat myyneet osakkeita työläisilleen. Näiden joukossa ovat useat Amerikan suurimmista teollisuusyrityksistä, kuten Standard Oil, U. S. Steel, Bethlehem Steel, Swift and Company, Eastman Kodak, General Motors ja useita muita teollisuusmaailmassa kansainvälistä huomiota saavuttaneita teollisuuslaitoksia.

Mikä on tämän suunnan pohjimmaisena vaikuttimena? Mistä se johtuu? — Ja mihin se johtaa?

Työläisten myönteisen suhtautumisen tähän liikkeeseen on helppo ymmärtää. Sehän sopii mainiosti yhteen laajojen työläisjoukkojen omaaman individualistisen maailmankatsomuksen kanssa, jonka mukaan jokainen on oman onnensa seppä. Heidän uskonsa siihen on niin horjumaton, että he sepittävät vielä sittenkin vaikka viimeinen leipä olisi pöydällä todistamassa väärin tulkitsemattomalla tavalla, että he ovat huonoja seppiä.

Työläisten kapitalisoitumisessa ei ole mitään ihmettelemistä, kun tietää että he ovat valmiita kapitalisteja kaulasta ylöspäin — ainostaan kapitaalia heiltä puuttuu. Yhtä helppoa ei ole käsittää pääoman demokratisoituspyrkimyksiä. Tahdotaanhan näillä osakkeiden myynneillä osoittaa, että teollisuuskapitalisteilla on tässä todellakin humaniset

pyrkimykset, että tarkoituksena on tasoittaa sitä juopaa mikä on työn tekijän ja työn riistäjän välillä. Tahdotaanpa sillä osoittaa vielä sitäkin, että lopullinen tulos tästä on, ei vähäisempi kuin teollinen vallankumous!

Jokainen kapitalismin luonnetta tunteva ilman muuta käsittää, että kapitalisteja ei kannusta tähän mitkään inhimilliset motiivit. Siinä täytyy olla jotain muuta ja se jotain muuta on nyt, kuten aina ennenkin, voittoprosentin suurentaminen ja riisto-oikeutensa turvaaminen.

* * *

Kapitalismi on raivannut itselleen tietä murskaten, murhaten, repien ja raastaen. Mikään ei ole ollut liian hyvää eikä liian pyhää hävitettäväksi jos se on ollut kapitalismin edistymisen tiellä. Se on käyttänyt kaikkia aseita ja kaikkia keinoja päämääränsä saavuttamiseksi. Se käyttää niitä nyt, ja tulee tulevaisuudessakin käyttämään.

Työläisten olisi aina pidettävä silmänsä auki joutuessaan kapitalismin pyrkimysten kanssa tekemisiin. Joko se puree taikka nuolee, niin sen kanssa on aina oltava varuillaan. Mutta tätä eivät työläiset kuitenkaan tee. He antautuvat suinpäin niihin pauloihin mitä pääoma heidän eteensä asettaa.

Työläisten sitominen tuotantolaitoksiin kiinni osakeomistuksen avulla, on kapitalistien ovelin, ja tähän asti tehoin keino työläisten riistämiseksi. Osakkeen omistajina heidän suhteensa liikeyrityksen menestymiseen on samanlainen kuin jokaisen muunkin, joka on pääomiaan siihen sijoittanut. Tällöin esim. palkka- ja työsuhteita koskevain asiain

käsittelyssä heidän on omistettava huomiota kaikille seikoille jotka koskevat liikkeen menestymistä kilpaillessa toisten samanlaisten liikeyritysten kanssa. Silloin joudutaankin olemaan pidättyväisiä esitettävien vaatimusten suhteen. Kaikki nämä seikat pääoma ottaa huomioon silloin kun se tulee meille myymään osakkeita. Nämä kapitalistien laskelmat, se täytyy tunnustaa, osuvat juuri siihen mihin ne ovat tähdättykin — maksukotelon kautta työläisen sydämeen.

Osake työläisen taskussa ajaa saman asian kuin hevosen suuhun asetetut suitset. Sen avulla ohjailaan työläisen liikkeitä ja estetään joukkovoimaan turvautumalla parantamasta asemaansa.

Teollisuudessa tapahtuvat häiriöt ovat tuhoisia pääoman omistajille. Sen vuoksi teollisuuden harjoittajat koettavatkin niistä vapautua. Siihen tarkoitukseen heillä on käytettävänä monenlaisia keinoja. Käytetään työsopimuksia, pakollista työriitasovittelua, estetuomioita ja lukuisia muita enemmän tai vähemmän tehoisia keinoja. Kaikissa näissä on se huono puoli, että työläinen käy armostonta taistelua kaikkia näitä vastaan oman etunsa kannustamana. Vasta työntekijän saattaminen osalliseksi liikeyrityksen omistamiseen, on se naula joka vetää työläisen ja työnantajan lähemmäksi toisiaan, koska heillä nyt on "samanlaisia" etuja.

Tämä onkin juuri se mihin pääoman nykyinen suunta on pyrkimässä. Sen tarkoituksena on teollisuuslaitoksen palveluksessa olevat henkilöt saada siinä määrin omistaja-ominaisuudessa kiinnitettyiksi yritykseen, että huomaisivat itselleen persoonalliseksi eduksi tehdä parhaansa sen menestymisen hyväksi.

Osakeomistuksen avulla saadaan, ainakin näennäisesti, poistettua se kireä suhde mikä on luonnollista työläisen ja työnantajan välillä, ja joka sisältää alituisen räjähtämisaaran. Näin ollen realisiin etuihin perustuva yhteenkuuluvaisuus on erinomaisen suuriarvoinen asia — pääoman kannalta katsottuna.

Luokkienvälinen taistelu pelottaa teollisuuden harjoittajia, sillä se lievimmässäkään tapauksessa häiritsee juuri sitä mikä heille on kalleinta — voittoprosentteja.

Osakkeiden omistamisella on psykologinen vaikutus. Se johtaa työläisen ajattelemaan — ja uskomaankin, että hän tekee työtä "itselleen". Se häiritsee työläisen tervettä ajattelua sangen voimakkaasti sen vuoksi koska siitä on, näennäisesti, taloudellista hyötyä. Osakkeista saatu hyöty ei ole läheskään aina niin suuri, että siitä paljoakaan kannattaisi iloita, mutta kerran vuodessa saatuna se on kuitenkin tarpeeksi suuri panemaan työläisen heikon harkintakyvyn sekaisin. Tiedottoman työläisen mieli on vähällä hyvitetty.

* * *

Bethlehem Steel korporatsioni on viimeisenä kuutena vuotena, jolloin osakkeita on työläi-

Osakevelton ilmoitus Lumoa Työläiset.

sille myyty, saanut työläistensä rahoja käytettäväkseen yli 22,000,000 dollaria. Työläisille on maksettu voittona noin 4,000,000 dollaria. Presidentti Grace mainitsee, että puolet eli noin 35,000 työläistä on tämän kautta tullut osakkeenomistajaksi. Viime vuonna osakkeenomistajain prosenttiluku oli 68, verrattuna 35% v. 1924.

U. S. Steel korporatsioni on 27 vuoden ajan myynyt työläisilleen osakkeita. Tänä vuonna se tarjoaa työläisilleen 100,000 osaketta 169 dollarilla osakkeen. V. 1909 oli osakkeen hinta \$50.00. V. 1929 osti 83,079 työläistä itselleen osakkeen 165 dollarilla, ostajain luku ol-

len melkein puolta suurempi kuin edellisenä vuonna jolloin niiden hinta oli \$145.00. V. 1927 osallistui osakkeiden ostamiseen 61,235 työläistä.

Standard Oil of New Jersey hyväksyi viime vuonna kolmivuotisen suunnitelman, jolla ajalla työläisille myydään osakkeita. Osakkeiden hinta määritellään kunakin vuonna New Yorkin pörssihintain mukaan. Tämän vuotiseksi hinnaksi on asetettu \$63. Tämä on kolmas kerta kun mainittu yhtiö on osakkeita työläisilleen myynyt. Ensimmäisellä kerralla 16,358 työläistä osti 884,002 osaketta. Toisella kerralla 19,474 työläiselle myytiin 425,114 osaketta.

General Motors on ottanut käytäntöön oma-laatusensa talletussysteemin työläisiään varten. Alkuperäisen suunnitelman mukaan, joka alkoi 11 vuotta sitten, yhtiö talletti alkaessa 50 senttiä jokaista työläisen tallettamaa dollaria kohti, joka sitten sijoitettiin General Motors korporationin "common" osakkeihin. Työläisen sallittiin täten sijoittaa 20 prosenttia vuotuisesta palkastaan, ei kuitenkaan enempää kun \$300.00. Viime vuonna maksoi mainittu yhtiö \$1,415.00 jokaiselle työläiselleen, joka v. 1924 oli täten tallettanut \$300.00. Kolmesataa dollaria kasvoi tuohon summaan viidessä vuodessa. Mainittu korporationi maksoi 15,177 työläiselleen \$8,608,000. Siis työläinen joka v. 1924 talletti 300 dollaria, sai nyt 415 dollaria rahaa, joka vastaa sijoittamaansa summaa ja sille 6 pros. korkoa, ja lopun osakkeissa. Yhteensä työläinen sai \$1,415.00.

Kuten edelläolevasta selviää, on siitä joskus huomattavasti työläisillekin hyötyä, mutta nämä ovat perin harvoja poikkeuksia. Liikekannalta katsottuna rahalleen saa korkoa vaikka sen sijoittaisi pankkiin. Mutta jos työläinen saa sijoittamalleen rahalle korkoa osakevoiton muodossa tai nimellä, niin sillä ei vielä ole todistettu työn ja pääoman välisen ristiriitaisuuden poistumista. Useasti ei tämä osakevoittoina maksettava summa prosentteissa ole paljoakaan suurempi tavallisen pankissa maksettavan koron. Sangen usein käy

niinkin että sijoitukset yhtiöön osottautuvat taloudellisesti perin huonoiksi sijoituksiksi.

* * *

Osakkeiden myyminen työläisille ei ole ominaista ainoastaan amerikalaisissa oloissa, vaan se on ominaista kapitalismille kansainvälisessä mittakaavassa, kapitaliseeratessaan työläisten myötätunnon riistoetujensa turvaamiseksi.

Muuan norjalainen teollisuusmies piti hiljattain esitelmän Norden päivien yhteydessä Tukholman kansantaloudellisessa yhdistyksessä, jossa hän selosti tämän saman systeemin olevan tunkeutumassa Norjaankin. Englannissa v. 1928 toimitettu tutkimus osoitti siellä olleen osakkeiden myynnin käynnissä 125 teollisuuslaitoksessa. Näissä laitoksissa työskenteli yhteensä 133,000 työläistä.

Kapitalismi kansainvälistyy, ja niin kansainvälistyy myöskin ne keinot joiden avulla kapitalistit pitävät työläisiään kurissa.

Työläisten osakekeinottelu ei sellaisenaan ole kokonaan uutta. Untta tässä on ainoastaan se, että nyt on huomio saatu kohdistetuksi juuri siihen yhtiöön minkä palveluksessa he työskentelevät. Siinä seikassa onkin tämän kysymyksen tuhoisin puoli. Osakkeita omistava työläinen näkee liikkeen menestymisessä oman pelastuksensa. Mitä paremmin liike onnistuu niin sitä suurempi on hänen saamansa, tai ainakin toivomansa, "dividentti". Osakevoiton toivo on se orjanruoska joka ajaa jokaista työläistä erikseen ja kaikkia yhteisesti tekemään parhaansa "oman" liikkeensä onnistumiseksi. Työläiset joutuvat myöskin ahdistelemaan toinen toisiaan ahkeruuteen sekä huolellisuuteen, mikäli siinä vielä kiristämisen varaa löytyy, sillä työläinen joka on henkisesti kapitaliseerattu ja fyysisesti näännytetty ei voi käsittää että vielä sittenkin on ero hänen ja oikean kapitalistin välillä — muutaman dollarin osakkeistakin huolimatta.

Teollisuuden harjoittajille ei myöskään ole vähästä merkityksestä se rahasumma minkä he saavat maksamistaan palkoista takaisin peruspääomaansa vahvistamaan. Tosin kyllä osakkeita ovat myyneet sellaisetkin yhtiöt jotka eivät ole olleet erityisessä rahapulassa,

mutta he ovat myyneet niitä edellämaituista syistä. Yhtenä suurena tekijänä voidaan kuitenkin pitää sitäkin, että pienteollisuuden yht'äkkiä muuttuessa suurteollisuudeksi, oli pääomista huutava punte. Pienemmät yrittelijät joutuivat kilpailussa häviölle koska heillä ei ollut varallisuutta laajentaa liikettään tilannetta vastaavalle tasolle. Tällöin pääsi työläisten osakemaksuista tulevalle pääomalla moni yhtiö edistymisensä tielle.

Esimerkkinä siitä miten työläisten dollarit — ja kapitaliseerattu hyväntahtoisuus — voivat pelastaa suurenkin yhtiön vararikosta, mainittakoon Philadelphian raitiotie yhtiö. V. 1911 mainittu yhtiö oli vararikon partaalla. Silloin liikkeen johtoon tuli muuan Mitten-niminen liikkeenhoitaja, joka järjesti uudelleen koko liikkeen ja tässä järjestelyssään — ja järjelyssään — hän otti huomioon myöskin työläisten dollarit, ja ennenkaikkea heidän myötätuntonsa. Hän käsitti, että pelastuminen oli ainoastaan kahden kartin varassa, pääoman lisäyksessä ja työläisten voimaperäisessä työskentelyssä. Työläisiltä hän sai kumpaakin. Perinpohjaisen voimaperäinen työn riistäminen alkoi. Työläiset ryhtyivät antautumuksella mukaan sillä heille luvattiin osuus voittoprosenteista. He pelastivat yhtiön, jota ei enää pääoman voimalla yksistään olisi voitu pelastaa. Nyt on "Mitten Plan" ja "Mitten Management"-systeemi tunnettu kautta Amerikan ja on se käytännössäkin useissa teollisuuslaitoksissa.

* * *

Teollisten voimain hallitseminen on vaikea ja samalla kertaa tärkeä tehtävä. Puutteen ja kärsimyksien synnyttämä tyytymättömyyden hiillos kytee jatkuvasti riistetyn luokan sydämessä. Jokainen työläinen tuntee sydämensä syvyydessä että hänen elämänsä on sangen epävarmalla pohjalla. Muutaman viikon työttömyys tekee työläisperheen ruokapöydässä tuntuvan muutoksen. Kahden tai kolmen kuukauden työttömyys puhdistaa sen melkein täydellisesti ja useammassa tapauksessa se vie jo koko pöydän. Puolen vuoden työttömyys on kauhistus kenelle hyvänsä, se murskaa parhaintenkin varustautuneen työläisen elämän. Tätä alaspäin meno prosessia

jouduttaa sairaustapaukset sekä monet muut työläisen edessä olevat tavalliset vastukset. Tämän vuoksi kytee hillitty tyytymättömyys joka sisältää räjähtämisvaaran. Työväestön tyytymättömyyden ilmielekkiin leimahtamisen estäminen on kapitalistien elämäkysymys. Sen vuoksi heidän varovaisuustoimenpiteisiinsä kuuluu niin monenlaisia pauloja. Sen vuoksi heidän työväestön ympärille kutomaansa hämähäkin verkkoon yhtenä osana kuuluu myöskin osakevoittojen jakaminen. — He antavat mieluummin osan kuin kaikki — täten taaten — ja saaden itselleen yhä suuremman saaliin.

"Dividenttipäivän" iltana.

Elämän epävarmuus, se, että ainoastaan muutaman viikon päässä näyttelee kurjuus kaameita hampaitaan, painaa sangen raskaana taakkana jokaisen työläisen tunnolla. Työläiset pyrkiessä vapautumaan tästä ainaisesta ahdingkotalasta, joutuvat useasti, melkein aina, turvautumaan sellaisiin keinoihin jotka todellisuudessa ainoastaan kiristävät heidän asemaansa. Pyrkimys osakkeiden omistuksen tai "boonuksen" kautta vapautumaan taloudellisesta ahdingosta, on oman ja luokkansa aseman kiristämistä.

Työläisten yleisen edun kannalta kaikenlaisia osake- ja bonus-systeemiä on vastustettava jo yksin senkin vuoksi, että ne kää-

tävät työläisen huomion väärälle suunnalle. Työläiset kiintyvät ainoastaan sisääntuloihin, jättäen palkkakysymyksensä valvomisen sivuasiaksi. Osakevoittojen ja boonuksen avulla kapitalistit osoittavat työläiselle, että tuloja voidaan lisätä muutenkin eikä ainoastaan palkankorotuksen kautta. Mutta he jättävät sanomatta, että osakevoitot voidaan pienentää ja bonus voidaan kokonaan ottaa pois silloin kun se nähdään edulliseksi. Koroitettua palkkaa ei ole läheskään yhtä helppo saada laskemaan, sillä työläiset käsittävät sen kuuluvan heille ansiosta. Bonus ja dividendti päinvastoin käsitetään työnantajan hyväntahtoisuudesta johtuvaksi. Palkankorotuksen kautta tulojensa lisääminen on työläisille varmin keino. Boonussysteemi ja osake-dividentti häiritsee vakinaisen palkan kohottamista kuitenkin lisäämättä tuloja vastavassa määrässä. Mutta pienenudestaan huolimatta niillä on lamaanuttava vaikutus työllisten yhtenäiseen taisteluun palkkojen kohottamiseksi.

Se käsitys, että teollisuus tämän kautta demokratioituisi, on yhtä kaukana tosiseikoista kuin mitkä hyvänsä kapitalististen taloustieteilijäin propagandataroituksessa alulle panemat väitökset. Se on täydellinen harhakäsitys, kapitalistit itse siihen kaikkein vähimmän uskovat. Osakkeiden omistaminen ja teollisuuden johtaminen on kaksi eri asiaa. Se seikka, että General Motors korporatsioonissa

on 240,000 osakkeenomistajaa, ei suinkaan todista sitä että mainittu korporatsioni olisi näiden johdettavissa yhtään sen enempää kuin silloinkaan kun heillä ei näitä osakkeita ollut.

Kapitalismi ei ole kulkeutumassa kansanvaltaistumista kohti, nyt enempää kuin ennenkään. Päinvastoin se luonteenomaisuutensa mukaisesti yhä edelleenkin on kulkeutumassa yksinvaltaisuutta, keskittymistä kohti. Pääomat keskittyvät ja kasaantuvat yhä harvempiin käsiin ja yhä harvemmillä tulee myöskin olemaan määräysvalta tuotantolaitoksien yli.

Yhtenä merkillepantavana seikkana, joka myöskin sotii kansanvaltaistumista vastaan, on se, että jokainen yhtiö, joka myy osakkeitaan työläisilleen, on jyrkästi uniovastainen. Heidän pyrkimyksensä työläisten kanssa yhteistoimintaan, ei voi, tämänkään perusteella olla vilpittön.

Työläisille on edullisinta, välttämätöntä ja pakollista yhä edelleenkin luottaa ainoastaan omaan järjestettyyn joukkovoimaansa.

Yhteiskunnalliset vastakohdat ovat olemassa ja tulevat pysymäänkin, niitä ei voida edes lieventää. Vasta luokkajärjestelmän kukistaminen ja luokkien poistaminen poistaa vastakohdatkin. — Se on työväenluokan historiallinen tehtävä.

Vasta silloin työläiset saavat työnsä tulokset.

NAAPURUKSET

Kirj. Venhotar.

I-tahetket monet yhdessä he vietti,
r-attoisasti silloin ehtoo myöhään ehti;
j-oskus naiset innostui ja kahvia keitti,
a-jatukset sievästi ladulle se heitti.

T-avaksi se tuli että joka ilta,
a-siaa löytyi jommankumman tupaan;
u-udistettiin silloin ystävyiden silta,
n-auru ralkui laulu kaikui —. Vanhaan tapaan
o-suttiin myös tiedon lähtehille.

A-ate vaik' naapureilla oli hieman eri,
l-ujasti he silti yhteistyöhön sulii;
m-ielet vaikka joskus lainehti kuin meri,
a-voimesti hengen miekkaa kun he heilutteli.

S-attui näes miesten kesken, että
a-jan henki heidät sanasotaan johti;
n-aiset salavikkaa naureskellen
t-aiston tuoksinaan myös hekin ehti;
e-rotessa jälleen löivät veljenskättä,
r-auhanliiton solmi taasen entiselleen —
i-lta häipyi täten hupaisasti silleen.